

Motion till riksdagen 2006/07:N10

av **Thomas Östros m.fl. (s)**
med anledning av prop. 2006/07:57

Försäljning av vissa statligt ägda företag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2006/07:57 Försäljning av vissa statligt ägda företag.
2. Riksdagen begär att regeringen, före en eventuell utförsäljning av innehavet i Telia Sonera, måste återkomma till riksdagen med en analys av och förslag på olika alternativ för att separera det fasta telenätet från Telia Soneras övriga verksamhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att en analys av konsekvenserna för bolånemarknaden bör redovisas för riksdagen före en eventuell utförsäljning av SBAB.

Motivering

I sin utförsäljningsproposition aviserar regeringen att det statliga ägandet av företag ska minskas. Efter en första genomgång av de statligt ägda företagen bedömer regeringen att försäljningsprocessen bör inledas med att minska ägandet i de sex företagen Civitas Holding AB (publ.) som äger Vasakronan AB (publ.), Nordea Bank AB (publ.), OMX AB (publ.), Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag SBAB (publ.), Telia Sonera AB (publ.), och V&S Vin & Sprit AB (publ.). Statens innehav i dessa sex bolag uppgår till ett värde av ungefär 250 miljarder kronor.

Regeringen radat i sin utförsäljningsproposition upp en katalog av möjliga tillvägagångssätt för försäljningsprocessen av de statliga företagen men redovisar inte närmare hur processen för respektive bolag kommer att se ut. Vidare vill regeringen ha riksdagens bemyndigande att motta exempelvis aktier som likvid vid försäljningarna samt att regeringen också ges fria händer att ”vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra transaktionerna ...”. Regeringen begär också riksdagens godkännande för att finansiera statens

Fel! Okänt namn på

försäljningskostnader med försäljningsintäkterna. Dock utan att redogöra för hur omfattande dessa kan komma att bli.

De statliga företagen

Regeringskansliet förvaltar 54 företag eller koncerner, av vilka 40 ägs helt av staten och 14 tillsammans med andra. Omkring 190 000 personer är anställda i dessa företag vars värde idag uppskattas till totalt cirka 675 miljarder kronor. Telia Sonera, Nordea, OMX, Vasakronan, SBAB och Vin & Sprit står högst upp på säljlistan och värderas tillsammans till omkring 250 miljarder kronor. Därmed motsvarar de mer än en tredjedel av den statliga bolagsgruppens samlade värde. Men detta är bara början. Regeringens mål är att alla statliga företag som verkar på konkurrensutsatta marknader, motsvarande ett värde av 600 miljarder kronor eller 90 procent av den statliga bolagsgruppen, på sikt ska säljas ut. Allting tyder dock på att utförsäljningarna är en mycket dålig affär för staten.

Utförsäljningarna är en dålig affär för staten

Utförsäljningarna ger staten lägre intäkter. Genom att använda de 150 miljarder kronorna till att betala av på statsskulden minskar statens räntekostnader enligt vissa beräkningar med drygt 5 miljarder kronor per år. Men samtidigt går staten också miste om stora utdelningar. Förra året delade bara Telia Sonera, Nordea, OMX, Vasakronan, SBAB och Vin & Sprit ut nästan 10 miljarder kronor till staten och i år väntas utdelningarna från dessa sex företag stiga till närmare 16 miljarder kronor.

Det faktum att de statliga företagen är mycket välskötta ger inte heller det några hållbara skäl till varför massiva utförsäljningar nu skyndsamt måste genomföras. Enligt riksdagens utredningstjänst (RUT) har värderingen av den statliga bolagsportföljen ökat med omkring 300 miljarder kronor sedan 2002, vilket innebär nästan en fördubbling av värdet. Bara under 2006 ökade värdet på statens börsnoterade innehav med 33 procent till 173,9 miljarder kronor.

Från 2001 till 2005 har de statliga företagen delat ut 75,5 miljarder kronor till statskassan och utdelningen för 2006, som betalas ut under 2007, kommer att nå ytterligare en rekordnivå. Enligt Näringsdepartementet ökar bolagens utdelningar i år med nästan 10 miljarder kronor till 36,3 miljarder kronor.

Utdelning från företag med statligt ägande (mdkr)

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Utdelning	9,1	10,0	12,5	17,4	26,5	36,3

Vid årsslutet 2002 uppgick börsvärdet på de noterade statliga företagen till 92,4 miljarder kronor. Sedan dess har värdet stigit med 70,7 miljarder kronor och innehavet noterades i den senaste delårsrapporten i november till 163,1 miljarder kronor. Och sedan dess har värdeökningen fortsatt uppåt. Värdet av

Fel! Okänt namn på

statens innehav i Telia Sonera ökade från årsskiftet 2002 med drygt 39 miljarder kronor till 108,8 miljarder kronor i november 2006. Värdet av statens innehav i Nordea ökade under samma period med nästan 29 miljarder kronor till 49,5 miljarder kronor.

Marknadsvärde för delar av statens börsnoterade innehav (mdkr)

År/Företag	Nordea	OMX	Telia Sonera
2006*	49,5	1,1	108,8
2005	42,5	0,9	86,8
2004	36,3	0,7	84,3
2003	29,3	0,7	79,7
2002	20,8	0,3	69,5

* Siffran för 2006 avser 2006-11-10.

Utförsäljningarna kan påverka bolagen och berörda marknader negativt

Telia Sonera och Nordea men även SBAB är goda exempel på hur ett ansvarstagande och långsiktigt statligt ägande kan bidra till att skapa mycket större värden, såväl ekonomiska som samhälleliga, än utförsäljningens engångsintäkter.

Nordea har utvecklats mycket starkt genom flera samgåenden mellan nordiska banker. Staten har under denna tid varit en aktiv och ansvarstagande ägare. Idag är Nordea ett av Sveriges viktigaste företag, med stor betydelse för Stockholms attraktionskraft som finanscentrum i norra Europa.

Också för Telia Sonera har det statliga ägandet varit av mycket stor vikt för utvecklingen av bolaget under en period av sammanslagningar och internationell expansion. Och idag spelar företaget en avgörande roll för Sveriges position som ett ledande IT- och telekomland. Huvudkontoret i Stockholm och FoU-verksamheten i Sverige bidrar också väsentligt till Sveriges attraktionskraft.

SBAB har bidragit rejält till prispresen på bolånemarknaden. Enligt RUT:s beräkningar har SBAB:s agerande bidragit till att en familj med ett 2-miljonerkronorslån på sin bostadsrätt sparat omkring 14 000 kronor årligen på ökad konkurrens och sänkta räntemarginaler. Det är därför olyckligt att regeringen inte presenterar några förslag på hur konkurrensen på bolånemarknaden ska kunna säkerställas efter det att SBAB sålts ut.

Civitas Holding AB äger Vasakronan AB som är ett kommersiellt fastighetsbolag. Fastighetsbolaget utgör i princip dess enda tillgång. Vasakronan äger fastigheter i Stockholm, Göteborg, Malmö, Lund och Uppsala. Inriktningen är kontorslokaler och butiker, kompletterat med ett stort tjänsteutbud. Regeringen redogör inte för några ekonomiska grunder till varför Vasakronan nu bör säljas ut.

OMX AB äger och driver börser i Köpenhamn, Stockholm, Helsingfors, Reykjavík, Tallinn, Riga och Vilnius. Tillsammans erbjuder de tillgång till cirka 80 procent av den nordiska och baltiska värdepappersmarknaden. Rege-

Fel! Okänt namn på

ringen redogör inte för några ekonomiska grunder till varför OMX nu bör säljas ut.

V&S Vin & Sprit AB:s verksamhet omfattar inköp, produktion, förpackning, distribution och marknadsföring av alkoholhaltiga drycker. V&S är ett av världens tio största internationella alkoholdryckesföretag. Regeringen redogör inte för några ekonomiska grunder till varför V&S nu bör säljas ut och redovisar inte heller någon genomgång av de eventuella alkoholpolitiska konsekvenserna av en utförsäljning.

Obefintliga konsekvensanalyser i propositionen

Trots att utförsäljningarna kan förmodas få mycket stora följder för de marknader där bolagen är verksamma, för huvudkontorens placering, företagets forskning och utveckling samt sysselsättningen saknar propositionen helt analyser om utförsäljningarnas konsekvenser. Regeringen redogör dock i propositionen för att den fortsatta försäljningsprocessen kommer att innehålla en analys av förutsättningarna för försäljningen av respektive bolag, en strategisk och kommersiell anpassning av företagets affärsidé, struktur och kapital, beslut om hur en försäljning ska genomföras, samt en redovisning av intäkter och kostnader. Det är vår uppfattning att de flesta av dessa planerade åtgärder borde ha vidtagits innan regeringen lämnade sin proposition till riksdagen för beslut. Propositionen ger nu istället en mycket bristfällig grund för ett riksdagsbeslut där hela utförsäljningsprocessen, utan föregående konsekvensanalys och utan några restriktioner från riksdagen, överläts till regeringen.

Regeringen lämnar inte heller några som helst besked vad gäller turordning eller tidpunkt för utförsäljningen av respektive bolag samt redogör inte heller för huruvida hänsyn i något fall kommer att tas till sysselsättning, huvudkontorens placering, forsknings- och utvecklingsresurser med mera. Vidare argumenterar regeringen för att utförsäljningarna kommer att ge fler jobb i de berörda branscherna, dock utan att redogöra för grunderna till denna bedömning. Regeringen redogör inte heller för de statsfinansiella konsekvenserna av att sälja högavkastande statliga bolag för att betala av på en statskuld med låg ränta.

Vad gäller Telia Sonera och det fasta telenätet ger utförsäljningspropositionen inte heller på detta område några godtagbara besked om konsekvenserna av olika handlingsalternativ. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med en redogörelse för olika handlingsalternativ och deras respektive konsekvenser innan en eventuell försäljning av statens innehav i Telia Sonera inleds. Bland annat bör lämpligheten av att på olika sätt separera det fasta telenätet från Telia Soneras övriga verksamhet undersökas.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 14 mars 2007

Thomas Östros (s)

Carina Adolfsson Elgestam (s)

Berit Högman (s)

Karin Åström (s)

Eva-Lena Jansson (s)

Alf Eriksson (s)

Krister Örnfjäder (s)

Börje Vestlund (s)